

TIM SEVERIN

VIKING
Brat po zakletvi

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

■ Laguna ■

Naslov originala

Tim Severin

VIKING

Sworn Brother

Copyright © Tim Severin 2005

Translation Copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

VIKING

Brat po zakletvi

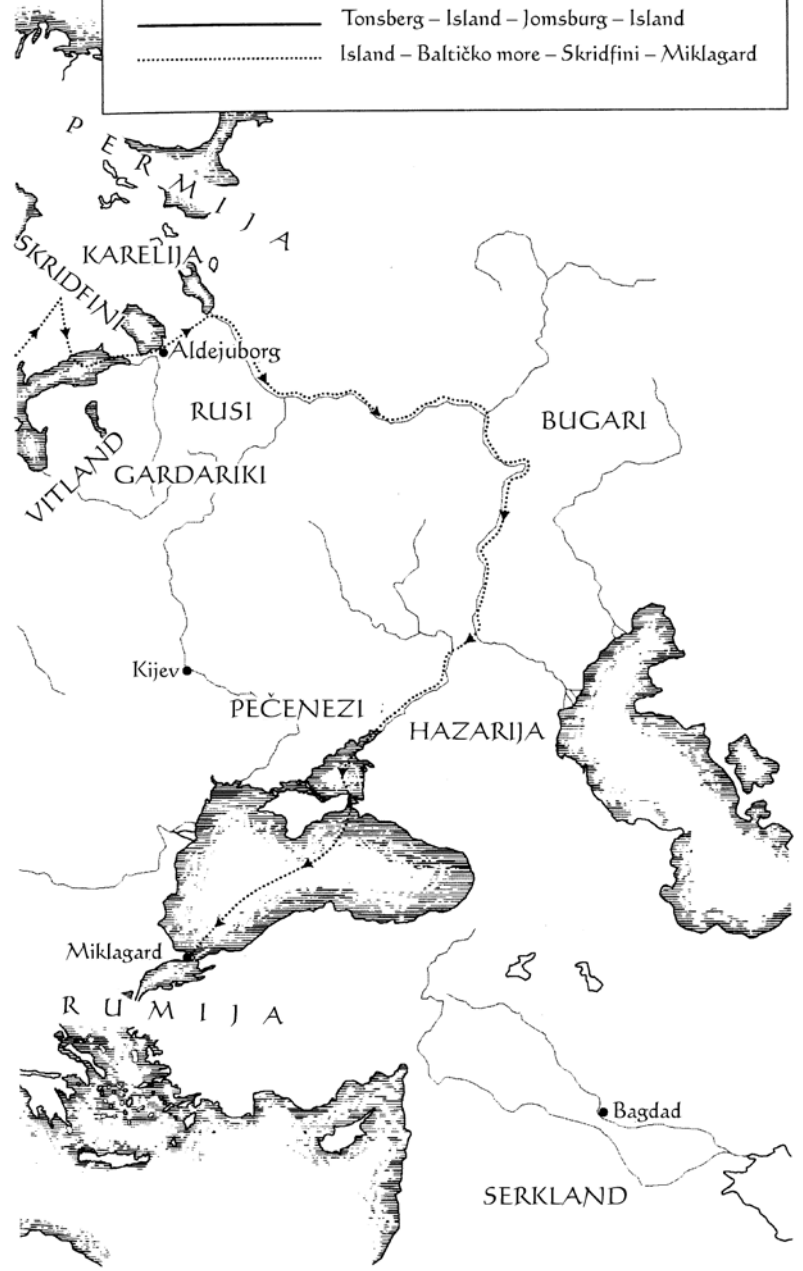
FARSKA
OSTRVA

Torgilsova putovanja

- London – Tonsberg – Nidaros – Tonsberg
- Tonsberg – Island – Jomsburg – Island
- ..... Island – Baltičko more – Skridfini – Miklagard

Mom svetom i blagoslovenom gospodaru, opatu Geraldusu,

Kao što si zatražio od mene, tvog beznačajnog sluge, šaljem ti ovo, drugi spis lažnog monaha Tangbrenda. Avaj, moram te upozoriti da ovo delo izaziva još i veću uznemirenost od prethodnog. Pisac je za života toliko duboko ogrezao u greh da sam čitajući njegove bogohulne pripovesti mnogo puta bio prinuđen da prekinem čitanje kako bih se pomolio našem Gospodu da mi očisti um od takvih grozota, i usrdno ga molim da oprosti grešniku koji ih je stavio na papir. Jer ovo je povest o neprestanoj obmani i idolopoklonstvu, razuzdanosti i pogubnom grehu ništa manjem od nasilne smrti. Uistinu, koloplet obmane, prevare i ubistva skoro sve ljude povlači nadole, u pakao.

Mnoge stranice su po rubovima oprljene vatrom i izgorele. Iz toga zaključujem da je taj farisej započeo pisanje ove izopačene priče pre nego što je, 19. septembra 1069. leta gospodnjeg, veliki požar tako žalosno uništio našu svetu sabornu crkvu svetog Petra u Jorku. Marljivim istraživanjem došao sam do saznanja da se, usled razaranja, u zidu biblioteke katedrale ukazala tajna šupljina u kojoj su bili skriveni ovi spisi. Jedan bogobojažljivi član našeg stada koji je došao do tog otkrića, radosno, verujući da spisi imaju pobožan sadržaj, doneo je rukopis bibliotekaru, mom prethodniku. Da slučajno ne bi bilo pronađeno još ovakvih stranica koje bi unele smutnju i očaj u nesmotrene, uzeo sam na sebe

da posetim poprište tog pustošenja i pretražim ruševine. Božjom milošću nisam pronašao nikakve dodatne primerke pisanija tog podlaca, ali sam, teška srca, primetio da sada ništa nije preostalo od naše nekada velike katedrale, ni od portika svetog Grigorija, niti od prozorskih okana, ni od tavanica sa drvenom oplatom. Uništeno je trideset oltara. Uništen je i veliki oltar posvećen svetom Pavlu. Toliko je bila žestoka vrelina vatre da sam pronašao raspršene sitne kapljice istopljenog lima na krovu malog zvonika. Čak se i veliko zvono survalo sa kule i leži nemo. Zaista su tajanstveni putevi Gospodnji kad su ove grešne, bezbožne reči nadživele takvu propast.

Tako se silno gnušam onoga što izbija na površinu iz tog skrivenog čira bezbožništva da nisam bio u stanju da dovršim čitanje svega što sam pronašao. Ostao je još jedan svežanj spisa koji se nisam usudio da pregledam.

U ime naše zajednice, molim se za tvoje nadahnuto vođstvo i da te svemogućí Gospod bezbedno čuva u blaženstvu. Amin.

Etelred

Crkvenjak i knjižničar

Ispisano meseca oktobra, hiljadu sedamdeset prvog leta gospodnjeg

JEDAN

IZGUBIO SAM nevinost – sa kraljevom ženom.

Malo je onih koji se mogu time pohvaliti, a naročito ne dok se saginju nad radnim stolom u skriptorijumu, pretvarajući se da lepo prepisuju Jevanđelje po svetom Luki, iako zapravo ispisuju svoj životopis. Ali ovako se sve zbililo i jasno se prisećam tog događaja.

Nas dvoje smo ležali u otmenom kraljevskom krevetu, Elfgifu se, raskošna, priljubila uz mene, glava joj je počivala na mom ramenu, a jednu ruku je zadovoljno prebacila preko mojih grudi kao da me poseduje. Mogao sam da namirišem slab parfem sa sjajnog talasa tamnokestenjaste kose koja mi se rasula po grudima i u malim slapovima se spuštala na jastuk koji smo delili. Ako je Elfgifu osetila ikakvu klonulost, kao žena koja je jednog devetnaestogodišnjaka upravo uvela u slasti ljubavnog čina, i koja je već žena Knuta, najmoćnijeg vladara među severnim zemljama, ničim to nije pokazala. Ležala je potpuno spokojna, nepomična. Po koži sam osećao samo slabe otkucaje njenog srca i ravnomerno strujanje njenog daha. Ležao sam isto tako miran. Nisam se usuđivao da se pokrenem, niti sam to želeo. Još sam bio pod utiskom veličine i čuda onoga što se zbililo.

Prvi put u životu iskusio sam potpuno zadovoljstvo u zagrljaju lepe žene. Eto čuda koje se, jednom doživljeno, nikada ne može zaboraviti.

Udaljena jeka crkvenog zvona umešala mi se u sanjarenje. Zvuk je skliznuo kroz visoko prozorsko okno u kraljičinim odajama i uneo nemir u naš nemi spokoj. Još jednom je odjeknuo, potom je usledilo drugo zvono i posle još jedno. Njihova metalna buka podsetila me je na to gde se nalazim: u Londonu. Nijedan drugi grad u kojem sam bio nije se razmetao tako velikim brojem crkava Belog Hrista. Nicala su na sve strane, a kralj ništa nije preduzimao da bi sprečio njihovu gradnju, kralj čija žena sada leži tik uz mene.

Od jeke crkvenih zvona Elfgifu se promeškolljila. „Dakle, mali moj udvaraču“, progundala je dok joj je glas bio prigušen mojim grudima, „bolje bi ti bilo da mi ispričaš nešto o sebi. Sluge su me obavestile da se zoveš Torgils, ali izgleda da niko ne zna mnogo o tebi. Čula sam da si nedavno stigao s Islanda. Je l' to tačno?“

„Jeste, u određenom smislu“, odgovorio sam sa oklevanjem. Zastao sam jer nisam znao kako da joj se obratim. Da li da je zovem „moja gospo“? Ili bi to zvučalo servilno posle nedavnog uživanja u ljubavnom činu podstaknutom njenim milovanjem, koji je iz mene iščupao najintimnije reči? Privio sam je čvršće uz sebe i pokušao da, kao odgovor, sjedinim privrženost i popustljivost, iako podozrevam da mi je glas malčice zadrhtao.

„Pre dve sedmice stigao sam u London. Došao sam u pratnji islandskog skolda. Poveo me je sa sobom kao učenika, da naučim kako da stvaram dvorsku poeziju. Nada se da će naći zaposlenje kod...“ Tu mi je glas zamro od zbunjenosti jer sam nameravao da kažem „kralja“. Elfgifu je, naravno, shvatila šta sam hteo da kažem. Blago mi je pritisnula grudi da bi me podstakla i rekla: „Dakle, zbog toga si na dvorskoj skupštini stajao među skoldovima moga muža. Nastavi.“ Nije podigla glavu s mog ramena. Štaviše, još se više pripila uz mene.

„Skolda sam upoznao – zove se Herfid – prošle jeseni na ostrvu Orkni uz škotsku obalu, na koje sam bio izbačen s jednog broda što me je spasao u Irskom moru. To je zamršena priča, tek mornari su me pronašli u malom čamcu koji je tonuo. Prema meni su bili veoma ljubazni, a takav je bio i Herfid.“ Taktično sam propustio da kažem kako su me pronašli dok me je struja nosila u plovilu jedva većem od vodopropustljivog čuna od ispletanog pruća, prekrivenog kravljom kožom, pošto sam se na more bio otisnuo svojevolljno. Podozrivo sam se pitao zna li Elfgifu da Irci tako tradicionalno kažnjavaju osuđene zločince. Optužili su me monasi, previše gadljivi da proliju moju krv. I mada je tačno da sam im ukrao imovinu – pet ukrasnih kamenova skinutih sa korica Biblije, samo sam uzeo tričarije i to u stanju očaja, te nisam osećao nimalo kajanja. Zasigurno sebe nisam smatrao kradljivcem dragulja. Ali pomislio sam da bi takvo priznanje nežnoj ženi privijenoj uz mene bilo glupo, naročito u času kada na sebi ima samo očigledno skupocenu ogrlicu od srebrnjaka.

„A tvoja porodica?“, upita Elfgifu u nameri da zadovolji radoznalost u vezi s tako važnom pojedinošću.

„Nemam je“, odgovorio sam. „U stvari, nikada nisam upoznao majku. Umrkla je dok sam bio mali. Rečeno mi je da je delom bila Irkinja, pa sam pre nekoliko godina otputovao u Irsku da bih još nešto doznao o njoj, ali nisam uspeo ništa da saznam. U svakom slučaju, nije živela s mojim ocem i a poslala me je da budem s njim još pre nego što je umrla. Moj otac Leif poseduje jedno od najvećih imanja u zemlji zvanj Grenland. Tamo i u još udaljenijoj zemlji zvanj Vinland proveo sam veći deo detinjstva. Kada sam dovoljno stasao da živim samostalno, pomislio sam da postanem skold od zanata, pošto sam oduvek uživao u pripovedanju priča. Svi najbolji skoldovi potiču sa Islanda, pa sam pomislio da tamo okušam sreću.“

Ponovo sam prečutao punu istinu. Elfgifu nisam rekao da se moj otac Leif, saborcima poznat kao „Srećni“, nikada nije

oženio mojoj majkom, ni po hrišćanskom ni po neznabožačkom obredu. Ni to da zvanična Leifova žena nije priznala nezakonitog muževljevog sina i da je odbila da me primi u domaćinstvo. Upravo zbog toga sam veći deo života proveo lutajući tamo-amo, od jedne zemlje do druge, u potrazi za bar nekom sigurnošću i smislom. Ali baš u tom trenutku, dok sam ležao pored Elfgifu, dogodilo se da je na mene prešao očevo srećan duh, hamingja, kao što kažu severnjaci. Kako bih inače mogao da objasnim činjenicu da sam nevinost izgubio sa suprugom Knuta, vladara Engleske, i pretendenta na kraljevski presto Danske i Norveške?

Sve se to zbilo prilično nenadano. Tek pre deset dana stigao sam u London sa gospodarom Herfidom. On i drugi skoldovi pozvani su na kraljevsku skupštinu koju je sazvao kralj Knut, kako bi objavio početak novog ratnog pohoda u Dansku pa sam pošao kao Herfidov pratilac. Za vreme kraljevog govora s prestola, stojeći pored kraljevskih skoldova osetio sam da u mene pilji neko iz Knutove svite. Nisam znao ko je Elfgifu, osim da joj pogled, kada smo jedno drugo ugledali, sav treperi od strasti. Dan pošto je Knut otplovio put Danske, povevši sa sobom vojsku, primio sam poziv da dođem u palatu, u Elfgifine lične odaje.

„Grenland, Island, Irska, Škotska... ti si lutalica, zar ne, mali moj udvaraču?“, rekla je Elfgifu. „A za Vinland nikada nisam ni čula.“ Otkotrljala se na stranu i glavu poduprla rukom, kako bi prstom mogla prelaziti preko mog profila, od čela do brade. A to će joj kasnije postati navika. „Ti si kao moj muž“, rekla je, ne zbunivši se. „Prava severnjačka krv: nikada kod kuće, uvek nasrtljiv, stalno u pokretu, gonjen željom za putovanjem ne bi li video šta se nalazi iza obzorja ili započeo nešto novo. Čak i ne pokušavam da to razumem. Odrasla sam u srcu engleskog kopna, udaljenog od mora koliko je to moguće. Tamo je mirniji život i, mada povremeno može biti pomalo dosadan, to je ono

što mi se sviđa. U svakom slučaju, dosadu uvek možeš odagnati ako znaš šta radiš.“

Trebalo je da pogodim šta želi da kaže, ali sam bio suviše naivan; osim toga, zasenile su me njena prefinjenost i lepota. Toliko sam bio opijen onim što se dogodilo da sam bio nesposoban da se upitam zašto bi se jedna kraljica tako brzo zbližila s nekim mladićem. Ipak, trebalo je da naučim kako muškarac može trenutno i neodoljivo da privuče ženu, i da žene koje žive blizu sedišta vlasti mogu brzo i sigurno da zadovolje žudnju ako to požele. To je njihovo neprikosnoveno pravo. Mnogo godina kasnije video sam jednu caricu koja je otišla tako daleko da svoje carstvo podeli s nekim mladićem upola mlađim od sebe koji joj je obuzeo maštu, mada ja, naravno, nisam stupio u takav odnos sa čudesnom Elfgifu. Bilo joj je stalo do mene, siguran sam u to, ali bila je dovoljno prizemna da oprezno odmeri tu naklonost, u skladu sa prilikom. Što se mene tiče, trebalo je da budem svestan opasnosti koja proističe iz ljubavnog odnosa sa kraljevom ženom, ali osećanja su me tako pomela da me ništa pod kapom nebeskom ne bi odvrátilo od toga da je obožavam.

„Hajde“, iznenada je rekla, „vreme je da ustanemo. Tačno je da mi je muž otišao u još jedan slavoljubiv vojni pohod, ali ako me ljudi u palati ne vide nekoliko sati, mogu početi da se pitaju gde sam i šta radim. Palata je puna uhoda i ogovaranja, a moja gizdava i licemerna suparnica bi uživala da ima čime da me ukalja.“

Ovde bi trebalo napomenuti da Elfgifu nije bila jedina Knutova žena. Njome se oženio da bi stekao političku prednost kad su on i njegov otac Svejn Viljuškobradi kovali zaveru da prošire vlast na više od polovine Engleske, koju su Danci držali duže od jednog stoleća odolevajući vikinškim upadima preko takozvanog „Engleskog mora“. Elfgifin narod je pripadao saksonskoj aristokratiji. Otac joj je bio eldorman, plemić najvišeg ranga, koji poseduje veliku površinu zemlje u pograničnoj oblasti, tamo gde su se danski posedi graničili sa kraljevstvom engleskog vladara

Etelreda. Viljuškobradi je izračunao: ako mu se sin i naslednik oženi Saksonkom visokog roda, obližnji eldormani će se pre prikloniti Dancima nego da služe vladara sunarodnika, kojem su zajedljivo već nadenuli nadimak „Lošesavetovani“, zbog neobjašnjive sposobnosti da čeka sve do poslednjeg trenutka pre nego što bilo šta preduzme, a onda da postupi pogrešno, upravo u pogrešnom trenutku. Knut se oženio Elfgifom kada je imao dvadeset četiri godine, bila je dve godine mlađa od njega. Kada me je, četiri godine kasnije, Elfgifu pozvala u svoju spavaću sobu, već je, uprkos mladalačkom izgledu i lepoti, bila zrela i razvijena žena, a njen slavljubiv muž neprikosnoveni kralj cele Engleske, jer je Etelred bio mrtav, pa se, kako bi smirio englesko plemstvo, Knut oženio Emom, Etelredovom udovicom.

Ema je od Knuta bila starija četrnaest godina, a Knut se nije potrudio da se razvede od Elfgifu. Jedini koji su mogli da se usprotive njegovoj bigamiji, naime hrišćanski sveštenici od kojih je vrvelo Emino domaćinstvo, pronašli su tipično licemerni izgovor. Knut se, rekli su, uopšte nije prikladno oženio Elfgifom jer venčanje nije obavljeno po hrišćanskom obredu. Kako su se izrazili, venčanje je bilo po „danskom običaju“, *ad mores danaos* – kako samo vole taj svoj crkvenolatinski – pa i nije potrebno da se razvrgne. Sada su Elfgifu zvali „naložnicom“. S druge strane, Knutovi erlovi, njegova lična pratnja plemića iz Danske i severnjačkih zemalja, odobravali su dvostruki brak. Po njihovom mišljenju, veliki kraljevi i treba da se odnose tako prema pitanjima države i voleli su Elfgifu. Vitkog stasa i ljupka, na kraljevim skupovima je bila daleko privlačniji prizor od sparušene udovice Eme sa svitom crkvenih velikodostojnika što se sašaptavaju. Smatrali su da se Elfgifu više ponaša onako kako visokouvažene žene u severnjačkom svetu treba da se vladaju: obema nogama je stajala na zemlji, razmišljala je svojom glavom, a povremeno je – kao što ću uskoro otkriti – bila i savršena spletkasića.

Elfgifu je sa njoj svojstvenom odlučnošću ustala iz naše ljubavne postelje. Hitro je skliznula na stranu, stala na pod – dozvolivši mi da joj na trenutak vidim obline leđa i kukova, od čega sam se sav istopio – i, podigavši svetlu sivu i srebrnu košulju koju je bacila pre jednog sata, odećom prekrila golotinju. Potom se okrenula prema meni, dok sam tu ležao, gotovo paralisano novim naletom žudnje. „Postaraću se da te moja sluškinja pažljivo izvede iz palate. Njoj se može verovati. Sačekaj dok te ponovo ne pozovem. Treba da kreneš na još jedan put, iako ne tako dalek kao što su bili prethodni.“ Zatim se okrenula i nestala iza zavese.

I dalje ošamućen, stigao sam u kolibu u kojoj su smešteni kraljevski skoldovi. Otkrio sam kako moj gospodar Herfid nije ni primetio da sam odsutan. Onizak i snebivljiv, nosio je odeću čiji je kroj pre najmanje jednog pokolenja izašao iz mode i bilo je lako pogoditi da je skold jer bi se, čim otvori usta, začuli islandski naglasak, starinski izrazi i nejasne reči njegove profesije. Kao i obično, kada sam ušao, bio je u nekom drugom svetu, razgovarajući sam sa sobom u glavnoj prostoriji za praznim stolom. „Vuk bitke, sjaj bitke, sjaj rata“, mrmljao je. Posle trena nerazumevanja, shvatio sam da je potpuno zaokupljen sastavljanjem pesme i da mu je teško da pronađe pravu reč. U sklopu mog šegrtovanja kod skolda, objasnio mi je da je, dok smišljaš pesmu, od životnog značaja izbegavati jednostavne reči za uobičajene predmete. Umesto toga, treba ih spominjati na posredan način, koristeći termin ili izraz koji ih zamenjuje – kening – preuzet, ako je moguće, iz naših drevnih severnjačkih predanja. Jadnom Herfidu je to veoma teško polazilo za rukom. „Šupljina brusa, tvrdi obruč, jad štita, ledenica bitke“, pokušavao je sebi u brk. „Ne, ne, neće ići. Suviše otrcano. Još koliko prošle godine, Otar Crni ga je pomenuo u pesmi.“

Dotad sam već znao da pokušava da pronađe drugi način da kaže „mač“.

„Herfide!“, odlučno sam rekao, prekidajući mu misli. On podiže pogled, na trenutak razdražen upadicom. Tada je video ko ga je prekinuo, pa mu se vratilo uobičajeno dobro raspoloženje.

„Ah, Torgilse! Drago mi je što te vidim, iako je ova kuća prilično tmurna i prazna otkako su drugi skoldovi kao kraljeva pratnja otplovili u pohod na Dansku. Plašim se da sam te doveo u ćorsokak. Neće biti prilike za kraljevo pokroviteljstvo sve dok se Knut ne vrati i podozrevam da u međuvremenu nećemo naći nikog drugog ko je spreman da plati za dobre hvalospeve. Pomislio sam da bi, možda, neki njegov veliki erl kojeg je ostavio ovde u Engleskoj bio dovoljno obrazovan da poželi nešto otmeno sročeno u starom stilu. Ali čuo sam da su neotesana gomila. Odabrani pre zbog ratničke veštine nego zato što cene prefinjenosti stihotvorenja.“

„A kraljica?“, upitao sam, promišljeno neiskren. „Zar ona ne bi htela neke pesme?“

Herfid je pogrešno razumeo. „Kraljica!“, frknuo je. „Ona želi samo nove molitve ili možda poneku dosadnu crkvenu pesmu, sve deklamacije i pevanija, upadljivo jednolične stvari. A ima i mnoštvo sveštenika da joj to pruže. I od samog pomena nekog Esira verovatno bi pala u nesvest. Ona bez ikakve sumnje prezire stare bogove.“

„Nisam mislio na kraljicu Emu“, rekao sam. „Mislio sam na onu drugu, Elfgifu.“

„A, na nju. Ne znam mnogo o njoj. Ona se poprilično drži u pozadini. U svakom slučaju, kraljice ne upošljavaju skoldove. One se više zanimaju za romantične pesme na harfi i takve tričarije.“

„A, Torkel, namesnik-upravitelj? Čuo sam da je Knut postavio Torkela da upravlja zemljom u njegovom odsustvu. Zar on ne bi voleo dva-tri hvalospeva? Svi kažu da je stara škola, pravi viking. Borio se kao najamnik, potpuni sledbenik stare vere, nosi Torov čekić kao amajliju.“

„Da, stvarno, i trebalo bi da ga čuješ kako psuje kada je ljut“, rekao je Herfid, malo se oraspoloživši. „U psovkama poimenice pominje više starih bogova nego što sam u životu čuo. Isto tako, mnogo huli na one sveštenike Belog Hrista. Čuo sam da se kraljici Emi, kada je pijan, obraća sa Bakrauf. Nadam se samo da to ne čuje niti razume previše Saksonaca.“

Znao sam na šta misli. U severnjačkom predanju, Bakrauf predstavlja smežuranu staru vešticu, trolovu ženu čije se ime prevodi kao „šupak“.

„Zašto se onda kao skold ne povežeš sa Torkelovim domaćinstvom?“, navaljivao sam.

„To je dobra pomisao“, rekao je Herfid. „Ali moram biti oprezan. Ako do Knuta stigne vest da se zamenik potkralja okružuje kraljevskim spoljnim obeležjima, da ima ličnog skolda, kralj bi mogao pomisliti da se previše uzdiže i da želi da postane engleski vladar. Knut je ovlastio Torkela da se bavi vojnim poslovima, da čvrstom rukom uguši sve ovdašnje nemire i tako dalje, a nadbiskup Vulfstan je nadležan za civilnu upravu i pravna pitanja. To je vešto uspostavljena ravnoteža: neznabožac kojeg obuzdava hrišćanin.“ Herfid, koji je bio dobronameran čovek, uzdahnu. „Ma šta se dogodilo, čak i ako mi bude zakazan sastanak sa Torkelom, plašim se da ti nećeš imati prilike da se istakneš kao moj učenik. Jedan zamenik potkralja nije imućan kao kralj i nije toliko darežljiv. Slobodno možeš ostati sa mnom kao šegrt, ali nikako ne mogu da te plaćam. Bićemo srećni ako budemo imali dovoljno za hranu.“

Tri dana kasnije jedan paž je rešio moj neugodan položaj kada je s porukom za mene zakucao na vrata našeg konačišta. Trebalo je da se javim kraljičinom komorniku, spreman da se pridružim njenoj sviti, koja kreće ka njenom rodnom mestu Northemptonu. Bio mi je potreban samo trenutak da se spakujem. Jedina odeća koju sam posedovao, osim sivosmeđe tunike, cipela i čarapa koje svakodnevno nosim, bio je kostim boje šljive koji mi je dao Herfid kako bih se na dvoru pojavio

primereno obučen. Tu odeću sam gurnuo u izlisanu torbu od debele kože, koju sam sâm sašio u Irskoj dok sam živeo među monasima. Zatim sam se oprostio od Herfida, obećavši mu da ću nastojati da sa njim održim vezu. On se i dalje naprezao da pronade odgovarajući izraz koji bi odgovarao metru njegovog stiha. „Šta misliš o 'plamu smrti'? To je dobar kening za mač“, predložio sam pošto sam se okrenuo da odem prebacivši torbu preko ramena.

Pogledao me je sa osmehom čistog oduševljenja. „Savršeno!“, rekao je. „Odlično se uklapa. Nisi sasvim zanemario moju poduku. Nadam se da ćeš jednog dana nekako iskoristiti dar baratanja rečima.“

Elfgifina pratnja je već čekala u dvorištu zamka, četvora zaprežna kola koja su vukli konji, masivnih drvenih točkova, za prevoz prtljaga i žena, desetak jahaćih životinja i, kao pratnja, dva Knutova huskara na konjima. Ovi poslednji su bili simbolična zaštita pošto je unutrašnjost zemlje postala znatno mirnija otkako je Knut stupio na presto. Englezi su, posle dugogodišnjeg odbijanja vikinških napadača i ugnjetavani nametima kako bi ih se oslobodili plaćanjem, bili toliko iscrpljeni da bi oberučke prihvatili svakog vrhovnog gospodara sve dok im pruža mir. Knut je učinio i više od toga. Obećao je da će vladati Saksoncima po istim zakonima koje su imali pod saksonskim kraljem i pokazao je da je pouzdan po tom pitanju, pa im je snizio poreske namete oteravši iz vojske najamnike, grubu gomilu dovedenu iz raznih zemalja s druge strane Lamanša i Engleskog mora. Međutim, Knut je bio previše lukav da bi dozvolio da ga uzdrma oružana pobuna. Okružio se huskarima, trista na broju, naoružanim do zuba. Svi ljudi koji su pripadali njegovoj elitnoj gardi bili su obavezni da imaju, kao ličnu imovinu, dugački dvosekli mač s pozlaćenom drškom. Knut je dobro znao da samo istinski borac može posedovati takvo skupo oružje i da samo imućan čovek može da ga priušti. Njegov puk na dvoru bio je sastavljen od profesionalnih boraca s punim radnim vremenom, čiji je zanat

ratovanje. Nikada ranije u Engleskoj nije bilo tako jedinstvene i ubitačne ratničke sile, niti opremljene tako otmenim oružjem.

Stoga sam se iznenadio kada sam primetio da su obojica huskara određena za pratnju kraljice Elfgifu ozbiljno osakaćena. Jedan je imao patrljak na mestu desne ruke, a drugi je izgubio nogu ispod kolena pa je hodao na drvenom udu. Tada sam se prisetio da je Knut poveo puk huskara u pohod na Dansku; samo su bogalji ostali kod kuće. Upravo dok sam posmatrao huskare kako se spremaju da uzjašu svoje pastuve, već sam promenio mišljenje o njihovoj nesposobnosti. Jednonogi čovek je othramao ka svom konju i, mada ga je ometao okrugli drveni štitič zabačen preko leđa, sagnuo se i skinuo drvenu nogu i, držeći je u ruci, na trenutak je održavao ravnotežu na jednom stopalu pre nego što je žustro odskočio s jedne noge i zanjihao se u sedlo. Tu je umotao veštački ud u kožnu omču za čuvanje i počeo vezivati remen u čvor oko zgloba kako bi se udobnije smestio.

„Hajde, ne dangubi. Vreme je za jahanje!“, veselo je povikao na svog pratioca, koji se služio jednom rukom i zubima da bi odmršio u čvor vezane uzde svog konja spremajući se da ih obmota oko patrljka ruke: „Čak ni Tiru nije bilo potrebno toliko vremena da Glejpnir spremi za Fenrira.“

„Zaveži, Drvenonogi, ili ću ti doći da ti skinem taj glupi osmeh s lica“, odgovorio je, ali sam jasno video kako je jednoruki čovek bio polaskan. I to s pravom. Svaki staroverac zna da je Tir najhrabriji među starim bogovima, Esirima. Baš je Tir dobrovoljno gurnuo ruku u čeljust Fenriru, paklenom vuku, da bi stekao poverenje zveri, dok su drugi bogovi na paklenog vuka stavili Glejpnir, čarobni okov, kako bi ga obuzdali. Patuljci su okov načinili od šest čarobnih sastojaka, „zvuka mačjeg koraka, ženske brade, korenja planine, medveđih mišića, ribljev daha i ptičje pljuvačke“, pa se Glejpnir nije raspao čak ni kada je pakleno pseto osetilo kako ga okovi stežu tako da se opiralo demonskom snagom. U međuvremenu, hrabri Tir je izgubio ruku pošto ga je ugrizao pakleni vuk.

Elfgifin komornik me je streljao pogledom. „Jesi li ti Torgils?“, osorno je pitao. „Zakasnio si. Jesi li ikada jahao konja?“

Oprezno sam klimnuo glavom. Na Islandu sam često jahao debele male islandske konje. Ali oni su vrlo niski pa se jahač ne povredi kad padne, i tamo nema puteva, samo staza kroz močvare, te je zemljište obično dovoljno mekano, ako niste te sreće da padnete na neki kamen. Međutim, nisam ni sanjao da pokušam da se popnem na leđa neke životinje nalik ćudljivim pastuvima koje su dva huskara sada jahala. Srećom po mene, komornik je klimnuo glavom prema jednoj dlakavoj i utučenoj kobili, vezanoj za zadnji deo nekih kola. Ostarela glava joj je klonula. „Uzmi tu životinju. Ili hodaj.“ Uskoro je naša šarena povorka konja krenula i škripeći i trupkajući izašla iz grada, a ja sam se pitao da nije došlo do neke promene plana. Nigde nisam video svoju voljenu Elfgifu.

Pridružila nam se uz grmljavinu kopita u kasu kad smo već odmyleli nekih osam kilometara. „Evo dolazi, kao i obično, jašući kao Valkira“, čuo sam kako jednoruki huskar sa odobravanjem saopštava svome drugu kad su se okrenuli u sedlu da posmatraju kako se približava mlada kraljica. Ja sam se izvio na svome tromom živinčetu, trudeći se da ne pokazujem očigledno zanimanje, ali mi je srce jako udaralo. Eto je, jaše kao muškarac, puštene kose što vijori za njom. Uz oštar bol ljubomore primetio sam da je prate dvojica-trojica mladih plemića, Saksonaca sudeći po njihovom izgledu. Trenutak kasnije mala grupa se uskovitlala pored nas, sa uživanjem čavrljajući i uzvikujući dok su zauzimali mesto na čelu male grupe, zatim su zauzdali konje da bi se prilagodili našem usporenom kretanju. Dok se moja ružna raga s mukom vukla, bilo mi je vruće i bio sam posramljen. Nisam zaista ni očekivao da će me Elfgifu i letimično pogledati, ali sam toliko ginuo od ljubavi da sam se i dalje nadao da će nam se pogledi susresti. Na mene nije obratila nimalo pažnje.

Čitava četiri nesrećna dana stajao sam na začelju male povorke i najviše što sam video od Elfgifu bio je odblesak njenih lepo građenih leđa među predvođecim konjanicima i njenim pratiocima. Bilo mi je pravo mučenje kad god bi se neki mladić nagnuo prema njoj da joj nešto saopšti, ili kada bih video kako zabacuje glavu i smeje se nekoj duhovitoj primedbi. Razdražljiv od ljubomore, pokušao sam da ustanovim ko su joj pratioci, ali moji saputnici su bili ćutljiva gomila. Mogli su samo da mi kažu da su to Saksonci visokog roda, žgadija eldormana.

Put je bio mučenje iz drugog razloga. Moj glupi konj je dokazao da ima najtromije noge i najtvrđu gubicu koje su, otkako je sveta i veka, odbegle od kasapskog noža. Životinja se vukla udarajući nogama tako da sam od udara kopita po tlu osećao kako mi se kičma tresu. Moje sedlo, drveno i najjeftinije izrade, bilo je prava patnja. Svaki put kada bih sjahao, hramao sam kao matora veštica, tako ukočen da nisam mogao čestito da hodam. Ni na putu nije bilo ništa bolje. Morao sam da se trudim za svaki metar puta, ritajući se i dlanom udarajući lenjo stvorenje u bokove kako bih ga naterao da ide napred. A kada bi kobila odlučila da siđe s glavnog puta i da se uputi ka zalogaju prolećne trave, ništa nisam mogao da učinim kako bih je sprečio. Između ušiju sam je udarao leskovim štapom isečenim za tu namenu, i podizao uzde. Međutim, stvorenje bi samo okrenulo ružnu glavu u stranu i pravom linijom nastavilo da ide ka svome cilju. Jednom neprijatnom prilikom saplela se i oboje smo se pružili po zemlji. Čim bi kobila spustila glavu i počela da jede, bio sam bespomoćan. Zatezao sam uzde sve dok me ruke ne zaboje i nogom je udarao u rebra, ali nije bilo odgovora. Tek kada bi se svoje glava životinja najela, podigla bi glavu i teškim korakom se vratila na glavni put dok sam ja besan psovao.

„Pokušaj da održiš korak sa grupom“, nabusito me je upozorio Jednoruki jašući ka začelju kolone da bi video je li sve u redu. „Ne želim da iko zaostaje.“